

De Tour de France in Nederland

Focus op anticipatie

Veiligheid bij Evenementen

De wereld verandert en niet alleen ten goede. Sterker nog, wie afgaat op krantenberichten en de journaals zal zich af en toe bedenken dat de wereld in brand staat. Niet alleen in het Midden-Oosten, maar ook drukke plekken in 'het Westen' zijn met enige regelmaat helaas doelwit van (bijvoorbeeld) terroristen, met de kerstmarkt in Berlijn als meest actuele voorbeeld. Hoe verandert dit de manier van werken in de evenementenbranche? Zijn op beveiligingsgebied extra maatregelen nodig? En moeten sommige evenementen überhaupt wel doorgang vinden?

Op The Hague Security Delta Campus in Den Haag vond in december het congres Veiligheid bij Evenementen plaats. Op die dag kwamen ervaringsdeskundigen en experts werkzaam bij de overheid, wetenschap en het bedrijfsleven samen om kennis en ervaringen uit te wisselen op het gebied van evenementenveiligheid. Belangrijke les van het congres was dat de overheid, het bedrijfsleven en de wetenschap elkaar nodig hebben om tot innovatieve oplossingen te komen ter bevordering van de veiligheid op evenementen. The Hague Security Campus, het grootste

veiligheidscluster van Europa, speelt in die zin een belangrijke rol door overheden, innovatieve bedrijven en toonaangevende kennisinstellingen samen te brengen om producten, diensten en kennis te ontwikkelen op dat gebied.

SCHULDCULTUUR

Dagvoorzitters bij het congres waren Klaas Wilting (voormalig hoofd voorlichting en woordvoerder van de korpsleiding van de politie) en Marit Elders (hoofddocent van de opleiding coördinator evenementenveiligheid en de cursus Crowdmanagement in de

praktijk). De eerste lezing was vervolgens van Ira Helsloot, hoogleraar Besturen van Veiligheid aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Volgens Helsloot trekt de overheid vaak ondoordacht de verantwoordelijkheid naar zich toe als het gaat om veiligheid op evenementen, terwijl eerst moet worden bepaald of zij wel degene is die moet optreden. Te snel trapt de overheid volgens Helsloot in de valkuil van de risico-regelreflex. "Zij ziet het na een incident – soms terecht, maar vaak onterecht – als overheidsopgave om het risico in de toekomst te verkleinen." Daarnaast is er volgens Helsloot sprake van een schuldcultuur, waarbij er bij ieder ongeval (met name door de media) wordt geredeneerd dat er iets moet zijn misgegaan. "Dit is ook het geval bij de veiligheid op evenementen waarbij ieder ongeval een bewijs is dat het systeem (meestal de overheid) faalt. We zouden van een schuldcultuur naar een risicocultuur moeten gaan. Dit betekent dat aan de voorkant moet worden bekeken wat de risico's zijn en hoe die kunnen worden beperkt dan wel beheerst. Het resultaat is een afgewogen veiligheidsbeleid waarbij de risico's bekend zijn en waarbij bewust voor bepaalde veiligheidsmaatregelen wordt gekozen, gebaseerd op een kosten-batenanalyse. Meer investeringen in zichtbare veiligheidsmaatregelen leveren ook niet altijd het gewenste effect, omdat dit ook kan leiden tot onveiligheid

gedrag van bezoekers. Bezoekers nemen dan meer risico's omdat zij verwachten dat de overheid en/of de organisator de veiligheidsrisico's reguleert."

BIG DATA EN UNIFORMITEIT

Succesvolle publieksevenementen in de openbare ruimte zijn belangrijk voor de aantrekkingskracht van de stad. Kijk bijvoorbeeld naar de beelden van Utrecht tijdens de start van de Tour de France of naar de impact die de Giro d'Italia afgelopen jaar had toen ze Apeldoorn, Arnhem en Nijmegen aanded. Zulke evenementen zijn goed voor de lokale economie en dragen bij aan het leefklimaat en imago van de stad. De Universiteit Utrecht onderzocht wat de start van Tour de France nou eigenlijk heeft opgeleverd voor Utrecht en kwam tot de conclusie dat het uiteindelijk ruim 25 miljoen euro was. Zowel op economisch als organisatorisch gebied werd het evenement een groot succes genoemd, met als enige kanttekening dat het de gemeente 4 ton meer had gekost dan begroot was. Dat zat 'm deels ook in veiligheidsoverwegingen (hittemaatregelen), die noodzakelijk waren door de tropische temperaturen. Volgens de onderzoekers werd bovendien ook nog eens voor minimaal 35 miljoen euro aan media-waarde gerealiseerd. Een prachtig rendement natuurlijk.

VIERDAAGSE

Het grootste evenement in ons land is de Vierdaagse in Nijmegen, met de daarbij behorende Vierdaagsefeesten die ervoor zorgen dat een week lang een enorme mensenmassa in en om Nijmegen op de been is. Voor de afgelopen editie van start gingen

Rob Hermans: "Ontruimingsplan héél belangrijk"

"Een belangrijke taak voor een organisator van evenementen is het maken van een ontruimingsplan", zegt Rob Hermans, event-veiligheidsadviseur bij Robiezs Event Risk Management. "Hierin staan alle aspecten van een veilige en snelle ontruiming. Er wordt gekeken naar nooduitgangen, de inrichting van het terrein of de hal en het gebruikte materiaal op de grond of vloer. Ook de mogelijke samenstelling van het publiek en de manier waarop medewerkers onderling communiceren tijdens het evenement is vastgelegd."

Door vooraf een helder ontruimingsplan te maken en bij alle interne diensten neer te leggen, verhoog je de veiligheid. Alle medewerkers zijn doorlopend op de hoogte van de 'staat van veiligheid' op het terrein en hebben hier voortdurend contact over. Men constateert veranderingen hierdoor bijtijds en maakt snel de juiste keuzes. Ook verkleint het de kans op chaotische tafereel tijdens een ontruiming, omdat duidelijk is wie wat doet en wanneer.

Rob Hermans: "In de praktijk krijgen medewerkers 'de algemene veiligheid' er vaak extra bij. Zo'n 'dubbele taak' zorgt in geval van nood voor riskante vertraging. Daarom moet bij elk evenement een veiligheidsprofessional aanwezig zijn. Deze is getraind in noodgevallen en kan vooraf risico's beperken en tijdens het evenement de veiligheid van de crew en het publiek garanderen."

waren er geluiden over terreurdreiging en ook de FBI zou hebben aangekaart dat er dreiging bestond rondom het traditionele vuurwerk dat ieder jaar in de Waalstad ontstoken wordt. Het zou om 'niet-concrete' dreiging gaan en omdat in Nijmegen al extra maatregelen waren genomen omdat het dreigingsniveau in Nederland 'substantieel' is, was verdere opschaling (in het Belgische Gent werden tijdens het vuurwerk van de Gentse Feesten bijvoorbeeld pantservoertuigen, scherpshutters en helikopters ingezet ter beveiliging) niet nodig. In Nijmegen was de politie bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar aanwezig bij het vuurwerk. Een woordvoerder van de gemeente Nijmegen (waar Burgemeester Bruls eerder al liet optekenen dat hij zich niet gek zou laten maken door

berichten over terreurdreiging) zei destijds tegen RTL Nieuws in reactie op de gebeurtenissen: "De mensen moeten zich niet zoveel aantrekken van mogelijke dreigingen. Ze moeten doorgaan met waar ze mee bezig zijn. De beste manier is doorgaan met leven en niet zwichten voor terreur of de dreiging daarmee."

EENLINGEN

Met name met de aanslag tijdens het vuurwerk in Nice in het achterhoofd werden vooraf nogal wat vragen gesteld over het wel of niet laten doorgaan van het vuurwerk in Nijmegen. Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid Dick Schoof liet RTL Nieuws destijds weten met organisatoren en gemeenten naar de grote evenementen te kijken. Volgens Schoof bleek in Nice maar weer eens dat een wapen geen traditioneel wapen hoeft te zijn, maar zoals in dit geval ook een vrachtauto kan zijn. Direct na 'Nice' werd gekeken of ook in Nederland meer maatregelen nodig zouden zijn, waarbij Schoof ook meteen wilde benadrukken dat bij grote evenementen zoals Gay Pride en de Vierdaagse al veel langer was nagedacht over terreurdreiging en de maatregelen die daar tegen worden genomen." Heikel punt is dat bij een dergelijke aanslag (een vrachtauto die een menigte injijdt, of bijvoorbeeld die van Bataclan) op het moment zelf niet gek veel gedaan kan worden. Hoe houd je aan de deur van een poppodium immers mensen met een automatisch geweer tegen? Het is juist taak om ver vóór dat stadium in te grijpen, maar makkelijk is dat niet, beaamde Schoof: "De

Dick Schoof

A large indoor event space with a high ceiling, featuring numerous hanging cube-shaped light fixtures in shades of green and purple. A large audience is seated in the foreground, facing a stage area with multiple screens and bright lighting.

Corporate Event

RAI Amsterdam

FABER
AUDIOVISUALS
NEP Live Events

www.faber-av.nl
0518 40 16 29

Full Technical Production: **Unlimited Productions**
Foto: **Bart Heemsker**

Download nu
de gratis testversie
op onze site

An aerial view of a large event space with a stage, audience, and various lighting fixtures. The text 'SCAD Re-Event' is prominently displayed in the center, with a quote below it. A red circular call-to-action is in the top left corner, and a list of features is in the bottom left corner.

SCAD Re-Event

“SCAD Re-Event is dé standaard CAD tekensoftware
voor de evenementenbranche”

- Speciaal ontwikkeld voor evenementen en festivals • Tekenen gaat makkelijk en snel
- Inclusief bibliotheek van 13.000 artikelen • Uitstekende techsupport • Scherp geprijsd

www.scad-rev.com | info@anivizzion.nl | 0315 820205

NCTV let heel goed op potentiële terroristen. We kijken in wijken naar individuen of er signalen zijn die aantonen dat jongens verward raken en bijvoorbeeld radicaliseren en geweldsbereidheid ontwikkelen. Bij georganiseerde aanslagen met onderlinge contacten is het makkelijker, maar juist de eenlingen zijn moeilijk te detecteren. We hebben speciale projecten lopen waarbij we juist naar deze mensen op zoek zijn.”

SAMENWERKING

Uiteindelijk deden zich in Nijmegen geen incidenten voor, al dan niet dankzij de maatregelen die getroffen waren en waarover de gemeente Nijmegen en de politie niet alles willen verklappen. Lute Nieuwerth (districtschef Gelderland-Zuid bij de Nationale Politie eenheid Oost-Nederland) vertelde in Den Haag over de veiligheid op de Vierdaagsefeesten, waar uiteindelijk in een week tijd zo'n 2 miljoen bezoekers op afkwamen. De samenwerking tussen gemeente, politie, brandweer, ondernemers en vrijwilligers zijn volgens Lute allesbepalend in het al dan niet kunnen garanderen van de veiligheid van al die bezoekers. Belangrijk aandachtspunt daarbij is hoe kan worden tegemoetgekomen aan de belangen van de verschillende partners, zonder daarbij het gezamenlijk belang van de veiligheid tijdens het evenement uit het oog te verliezen. Lute: “Daarnaast is een passende rol- en taakverdeling van cruciaal belang. Het is noodzakelijk dat de verschillende partners op de hoogte zijn van elkaars rollen en verantwoordelijkheden, die tevens zijn vastgelegd in een draaiboek. Ook zijn de mogelijke scenario's, ontwikkelingen en dreigingen voorafgaan aan het evenement doorgenomen, zodat de partners tijdens de Vierdaagsefeesten niet voor verrassingen kwamen te staan.”

ANTICIPEREN

Belangrijke faalfactoren zijn volgens Nieuwerth onvoldoende bewustheid van de eigen rol en verantwoordelijkheid, te veel gedetailleerde scenario's en tegenmaatregelen uitwerken waardoor het overzicht verdwijnt, onvoldoende informatie delen en te veel overlegvormen (onoverzichtelijk). Daartegenover staan uiteraard ook belangrijke succesfactoren: kennis en kunde vasthouden, leren van de knel- en succespunten van voorgaande edities, een goede balans tussen routine en flexibiliteit (weten hoe te handelen en scherp blijven op nieuwe ontwikkelingen, bedreigingen en kansen) en anticiperen op social media om ervoor te

zorgen dat onregelmatigheden niet uitmonden in grootschalige incidenten.

DATA

Toch staan dergelijke zaken onder druk door toenemende kosten en risico's op het gebied van veiligheid en de verschuiving van verantwoordelijkheid hiervoor van de lokale overheid naar de private organisator. De branche heeft het daar niet makkelijk mee. Rick van Oosterhout is initiatiefnemer van de EventCloud, een concept van KPN, Future Events, Prooost en Incentro en biedt een informatieomgeving die ad hoc kan worden ingezet bij evenementen in de publieke ruimte. Door data slim te combineren ontstaat een accuraat beeld waarmee organisator, hulpdiensten en politie sneller kunnen handelen bij incidenten of bij te grote drukte op bepaalde locaties. Ook voor ondernemers is de beschikbare evenementinformatie waardevol als input voor slimme toepassingen. “De EventCloud zorgt ervoor dat evenementen niet alleen veilig blijven, maar ook winstgevender worden, waardoor bijvoorbeeld ook de kosten van veiligheid kunnen worden gedragen of gereduceerd”, legde Van Oosterhout uit. “Elk event heeft zijn eigen veiligheidscontext met beveiligers, overeengekomen inzet van hulpdiensten en technologiepartners voor bijvoorbeeld sensoren om drukte te meten, LED schermen langs de route en camera's met achterliggende software. Veiligheidspartijen maken in de regel het liefst gebruik van eigen systemen middelen en processen. Dat wordt bij de EventCloud niet veranderd, maar juist gebruikt. Door besloten eventdata veilig beschikbaar te stellen via een vertrouwd net-

werk kan actuele data gebruikt worden door de veiligheidspartijen in hun eigen proces of voor de aansturing van dat proces.”

SAMENWERKEN EN ANTICIPEREN

Wat in zowat elke discussie over evenementenveiligheid naar voren komt is dat samenwerking het toverwoord is in het streven naar een veilig evenement. “Om adequaat te reageren op de toegenomen terroristische dreiging en fatale incidenten op evenementen in de toekomst te voorkomen, is samenwerking tussen evenementenorganisatoren en de overheden van cruciaal belang. Door samen te werken, kennis te delen, informatie bij elkaar in te winnen en samen scenario's te ontwikkelen en te toetsen kunnen zij zich gezamenlijk voorbereiden op een mogelijke (terroristische) aanslag op een evenement”, geeft bijvoorbeeld Gary Gardner (directeur safety & security applications INCONTROL Crowd Simulation Solutions en voormalig director Advisory Board van The National Center for Spectator Sports Safety and Security, unit chief bij de FBI, directeur security bij NASCAR en voorzitter van InfraGuard, een samenwerkingsverband tussen de FBI en de private sector. “Daarnaast zal moeten worden geïnvesteerd in het werven en trainen van veiligheidsprofessionals, communicatie- en observatiemiddelen en big data analyses om afwijkend gedrag (dat zou kunnen wijzen op kwade bedoelingen) tijdig te signaleren.” Want die anticipatie blijkt uiteindelijk toch waar de winst uiteindelijk te behalen is: het vroegtijdig signaleren en in die kiem smoren van (toekomstige) excessen door samenwerking tussen de overheden en organisatoren.